

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEZ YAZIM KILAVUZU

1. GİRİŞ

Bu kılavuz, "Çukurova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği" nin ilgili maddeleri uyarınca ÇÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsünde (ÇÜSBE) Yüksek Lisans ve Doktora Programlarında tez hazırlayacak adayların tezlerinde biçim ve öz bakımından birliktelik sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Bu kılavuz hazırlanırken bilgisayar ve iletişim alanındaki ilerlemelere de yer verilmiştir. Bunların tez yazımı sırasında nasıl kullanılacağı örneklerle gösterilmiştir.

Tez hazırlayan adayların bu kılavuzda yazılan tez yazım kurallarına uymaları zorunludur.

Öğrenciler, kılavuzda belirtilen kurallara göre hazırladıkları tezi, önce asil ve yedek üyelerin sayısı kadar cilt yaptırmadan Sağlık Bilimleri Enstitüsüne teslim edeceklerdir. Tez kabul edildikten ve jüri üyelerince düzeltilmesi istenen kısımlar düzeltildikten, "Kabul ve Onay sayfası" jüri üyelerince imzalandıktan ve teze eklendikten sonra, ciltlenmiş olan üç adet tez Anabilim Dalı tarafından Enstitüye iletilecek ve ÇÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunca kabul edilip, Müdür tarafından onaylandıktan sonra ilgili yerlere dağıtılacaktır.

2. BİÇİMLE İLGİLİ BİLGİLER

2.1 Kâğıdın Niteliği

Hazırlanacak tezlerin yazım ve basımında A4 (210-297 mm) standardında ve 70-100 gram ağırlığında, birinci hamur beyaz kâğıt kullanılmalıdır," (Şekil 1).

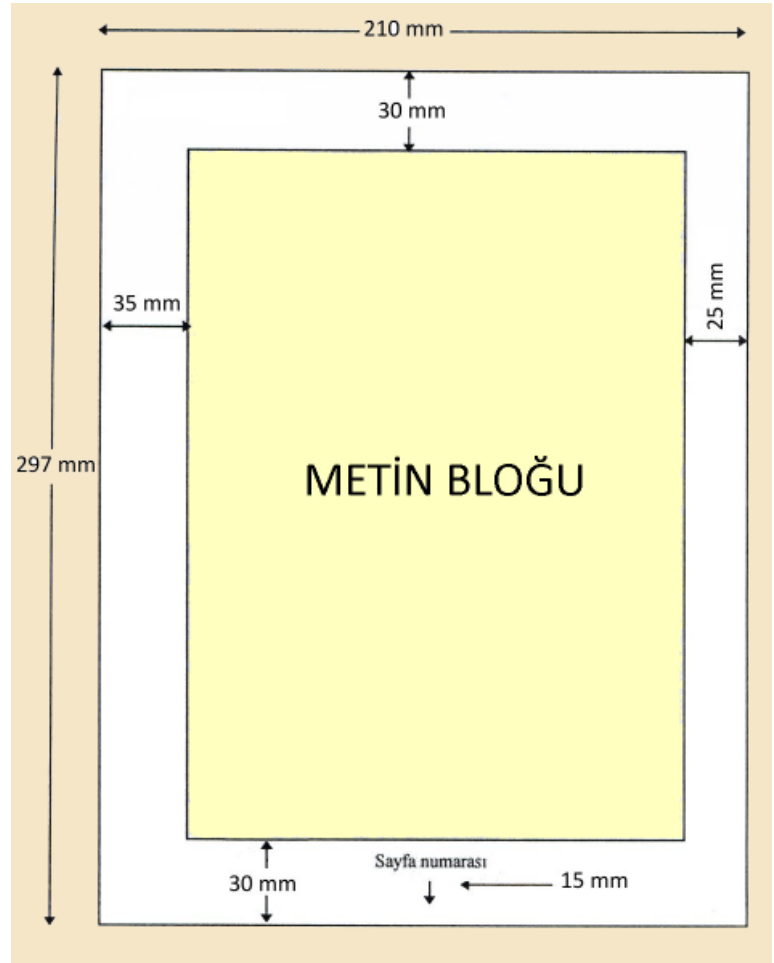
2.2 Yazım ve Basımın Niteliği

Tezler, bilgisayarla yazılmalı, lazer veya mürekkep püskürtmeli yazıcılarda kâğıdın yalnız bir yüzüne basılmalıdır.

2.3 Yazıların Niteliği

Tezin ana metninde kitap yazımında kullanılan okunaklı yazı tiplerinden biri (Times New Roman, Calibri, Arial, vb.) kullanılmalı, *el yazısı* veya *çok süslü* yazı tipleri kullanılmamalıdır. Metin yazısı kolay okunacak büyüklükte (12 punto) olmalıdır (Şekil 2).

Ana metin içinde **koyu, italik,**

Şekil 1. Tezin yazılacağı kâğıt boyutları ve kenar boşlukları

koyu italik, **alt çizilmesi** gelişigüzel uygulanmamalı, bilim alanının özelliklerine göre kullanılmalıdır.

Noktalama işaretlerinden sonra "**bir karakter ara**" verilmelidir. Noktalama işaretlerinden önce ara verilmemelidir.

2.4 Kenar Boşlukları ve Sayfa Düzeni

Her sayfanın sol kenarında 3,5 cm, alt ve üst kenarlarında 3'er cm ve sağ kenarında ise 2,5 cm boşluk bırakılmalıdır (Şekil 1). Yazılar bu metin bloğu içinde sol ve sağ kenarlara yanaşık olmalıdır (Şekil 3).

2.5 Anlatım

Tez, kolay anlaşılır bir Türkçe ile "Türkçe yazım kurallarına" ve "İmla Kılavuzu" na uygun olarak yazılmalıdır. Türkçe karşılığı olan sözcükler varken, yabancı sözcükler kullanılmamalıdır. Yazarken üçüncü şahıs, edilgen anlatım biçimi seçilmelidir. Cümleler rakamla başlamamalıdır.

2.6 Satır Aralıkları

Ana metin yazımında 1,5 satır aralığı kullanılmalıdır. Şekillerin ve çizelgelerin açıklamaları, alıntılar, dipnotlar ve kaynaklar dizininin satır aralığı 1 olmalıdır (Şekil 3).

Metin içinde yer alan paragraflar arasında fazla aralık bırakılmamalıdır. Paragraf aralıkları, satır aralığı ile aynı, yani 1,5 satır olmalıdır.

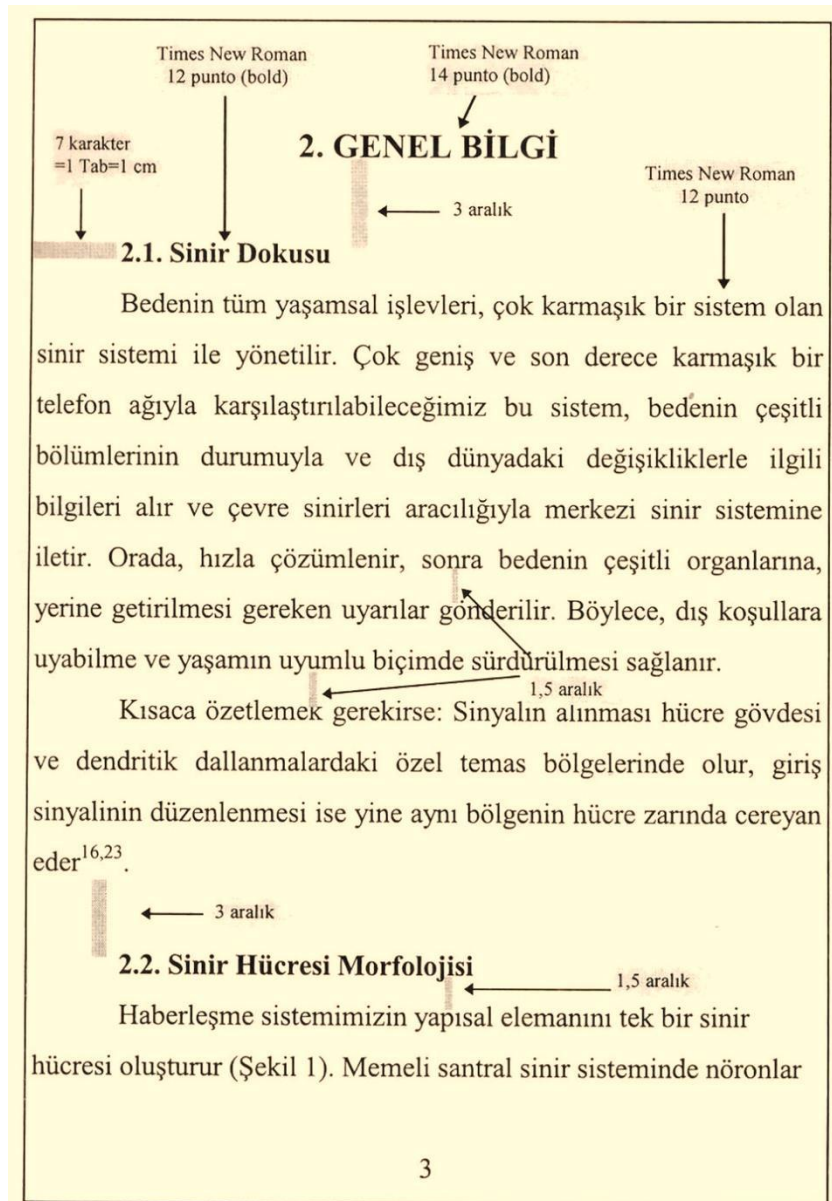
Ana bölümler (Giriş, Genel Bilgiler, Gereç ve Yöntem, ...) daima yeni bir sayfadan

Times New Roman 11 punto } Normal
Times New Roman 12 punto }
Times New Roman 12 punto } *İtalik*
Times New Roman 12 punto } **Bold**
Times New Roman 14 punto
TIMES NEW ROMAN 14 PUNTO

Arial 11 punto
Arial 12 punto
Arial 12 punto
Arial 12 punto
Arial 14 punto
ARIAL 14 PUNTO

Calibri 11 punto
Calibri 12 punto
Calibri 12 punto
Calibri 12 punto
Calibri 14 punto
CALIBRI 14 PUNTO

Şekil 2. En çok tercih edilen yazı fontları

Şekil 3. Bir sayfa örneğinde, Times New Roman 12 punto kullanıldığı varsayılarak, uygun satır ve paragraf formatları.

başlamalıdır; bölüm başlıkları, önsöz (teşekkür), içindekiler, simgeler ve kısaltmalar dizini, özet, yabancı dilde özet, kaynaklar dizini sayfa başından başlamalı, bunlara ait başlıklardan sonra, 3 satır aralığı boşluk bırakılarak yazıma geçilmelidir (Şekil 3). Alt bölüm başlıklarından önce 3 ve sonra 1,5 satır aralığı boşluk bırakılarak, paragraf başından metine devam edilmelidir.

Şekilden önce, şekil yazısından sonra, çizelge yazısından önce, çizelgeden sonra ve denklem yazımından önce ve sonra 3 satır aralığı boşluk bırakılmalıdır. Şekil ile şekil alt yazısı arasında ve çizelge ile çizelge üst yazısı arasında 1 satır aralığı boşluk bırakılmalıdır (Şekil 3).

2.7 Sayfalara Numara Verilmesi

Sayfa numaraları, sayfa altında orta kısma, sayfanın alt kenarından 1,5 cm yukarıda yazılmalıdır. Sayfa numaralarının önünde veya arkasında; ayıraç, çizgi vb.. gibi işaretler kullanılmamalıdır (Şekil 3).

İç kapak, kabul ve onay sayfaları, önsöz ve/veya teşekkür, içindekiler, şekiller dizini, çizelgeler dizini, simgeler ve kısaltmalar dizini, özet ve abstract gibi tez ön sayfaları "i, ii, iii, iv, v..." şeklinde Romen rakamları ile, Giriş bölümüyle başlayan tez metni ise "1,2,3...." gibi Arabik rakamlarla numaralandırılmalıdır. İç kapağın sayfa numarası i olarak düşünülmeli, ancak bu numara, tezin iç kapağına yazılmamalı diğer sayfalar numaralanırken bu numaradan sonrakiler kullanılmalıdır.

2.8 Alıntılar

Başka bir kaynaktan alınan alıntı "....." içinde gösterilmelidir.

2.9 Dip Notlar

Tezin herhangi bir sayfasında, metnin

Şekil 3. Na ve K iyonlarının protein kanallarından taşınması. Şekilde, kanalları koruyan kapıları açıp, kapatan kanal proteinlerindeki konformasyon değişiklikleri görülmektedir

2.2.2. İyon Kanallarının Kapıları

Protein kanallarının kapıları yardımıyla kanalların geçirgenliği kontrol edilir. Bu olay Şekil 3'te sodyum ve potasyum iyonları için gösterilmiştir*. Bu kapılar, taşıyıcı protein molekülünün konumundaki değişikliklerle kanalın aralığını kapatabilir ya da açabilir^{24,28}.

Çizelge 1. Prokain konsantrasyonu ile BDP'nin değişmesi.

Dozlar	Bileşik Dinlenme Potansiyeli (BDP)			
	Prokain (mM) (n=24)			
Sinir BDP	-7,1±1,2	-10,2±1,6	-15,2±1,5	-18,4±0,7
İplik	-7,1±0,3	-8,8±0,8	-13,0±0,8	-15,1±1,0
Gerçek BDP	0,1	-1,4	-2,2	-3,3

Akson, her biri birkaç sinaptik yumru'da sonlanan son dallara ayrılır.

* Bir görüşe göre, Na⁺ kanallarında biri zarın dış tarafında diğeri iç tarafında olmak üzere iki kapı, K⁺ kanallarında ise zarın iç tarafında bir kapı bulunmaktadır.

22

Şekil 4. Şekil, Çizelge ve dip not içeren bir sayfa düzeni örneği.

içine yazıldığı zaman konuyu dağıtıcı ve okuma sürekliliğini engelleyici nitelikteki kısa ve öz açıklamalar, birkaç satırla sayfanın altına dip not olarak verilmelidir.

Dip notlar 10 punto ve 1 satır aralığı ile yazılmalıdır. Bunun için önce, metin içinde açıklanmak istenen cümlelerin sonuna * veya benzeri "işaret" konulmalı ve ilgili sayfanın sonu yarım satır uzunluğunda bir çizgi ile ayrılmalıdır. Sonra bu çizginin altına "işaret" konarak 10 punto ile açıklamalar yazılmalıdır (Şekil 4).

2.10 Tez İçerisinde Kaynak Gösterme

Tezde kullanılan her kaynak, tezin sonunda metin içinde geçiş sırasına göre numaralandırılmalı ve sözcük sonuna bir boşluk bırakarak parantez içinde yazılmalıdır. Örneğin: "... Chernoff (1) bu konuyu incelemiştir"; "... gelmiştir (4)". Şekil, çizelge, resim gibi anlatım araçları bir kaynaktan alınmışsa, şekil alt yazısı veya çizelge üst yazısı açıklamalarının sonuna kaynak numarası mutlaka verilmelidir.

Metin içinde iki yazarlı kaynağa atıf yapıldığında ikisinin de soyadı yazılmalı [Chernoff and Strichartz (6)], ikiden çok ise ilkinin soyadı yazıldıktan sonra "ve ark. (13)" kısaltması yapılmalıdır [Kasap ve ark (13)]. Eğer yabancı dilde ise "Bokesch et al. (3)" şeklinde yazılmalı, ancak kaynaklar bölümünde tüm isimlere yer verilmelidir (Şekil 9, bkz. 13).

Tez metninin içinde, kitap türü kaynağın bir bölümüne veya sayfa aralığına atıfta bulunuluyorsa, ilgili bölüm veya sayfa aralığı kaynaklar dizininde gösterilmelidir (Şekil 9, bkz. 11). Kitabın farklı bölüm veya farklı sayfalarına atıfta bulunuluyorsa, bu bölüm veya sayfalar kaynaklar dizininde yazılmamalı, kitabın kendisi kaynak gösterilmelidir (Şekil 9, bkz. 12).

Çalışmada kullanılan; hesaplama ve analiz işlemleri özgün bir bilgisayar yazılımı (program, software) ile yazılmışsa, bu yazılıma da tıpkı kitap veya makale gibi metin içinde atıfta bulunulmalı ve kaynaklar dizininde gösterilmelidir (Şekil 9, bkz. 7).

Basılı kaynaklar yanında, CD-ROM'lara kayıtlı veya internet kaynaklarında on-line ile erişilebilen; yazılı, görsel, işitsel, hareketli belgelere metin içinde atıfta bulunulmalı ve kaynak dizininde gösterilmelidir. Aynı şekilde, elektronik posta (e-mail) ile elde edilen bilgiler de kaynak olarak gösterilmelidir.

2.12 Simgeler ve Kısaltmalar

Tezde, standart kısaltmalar dışındaki kısaltmalara gerekli olduğunda başvurulmalıdır. Metin içinde çok geçen birden çok sözcükten oluşan terimler baş harfleri alınarak kısaltılabilir. Kısaltma, metin içinde ilk geçtiği yerde yalnızca bir kez açıklanmalıdır. Simgeler ve kısaltmalar, tez ön sayfalarında alfabetik sıralı bir dizin halinde ayrıca gösterilmelidir (Şekil 8).

2.13 Birimler

Tez yazımında "Uluslararası Birimler sistemi" ne (SI) uyulmalıdır. Keyfi kısaltmalar yapılmamalıdır.

Birimi anlatan sözcük veya kısaltmadan sonra nokta konulmamalıdır (cm. değil cm yazılmalıdır). Niceliği anlatan sayı ve birimi arasında boşluk olmalıdır (1cm değil 1 cm şeklinde yazılmalıdır).

2.14 Şekiller ve Çizelgeler

Tez içerisinde anlatıma yardımcı olan şekil, çizelge, resim gibi anlatım araçları; bilgisayar, daktilo, rapido veya çıkartma türü araçlarla yapılmalıdır. Fotoğraflar, kabarıklığı önlemek için ince fotoğraf kâğıdına basılmış olmalıdır. Fotoğrafın yapıştırıldığı sayfanın büzüşmemesi için, iki

yüzü yapışkan bantlar veya prit kullanılabilir. Şekil, grafik ve resimlerin hepsi, şekil olarak isimlendirilmelidir.

Şekil, çizelge ve resimler, tez metni içinde değinildikleri sayfa veya hemen sonrasındaki sayfada yer almalıdır. Yerleştirildikleri alan, metin bloğunun sınırlarından taşmamalıdır. Aynı sayfada, bu anlatım araçlarından birkaçı birden olabilir.

Büyük bir çizelge, bir kaç sayfa devam ediyorsa, aynı çizelge numarası, aynı başlık yazılmalı ve çizelge numarasından sonra Devam sözcüğü yazılmalıdır.

Şekiller, çizelgeler, eşitlikler, bölüm içinde ve birbirinden bağımsız olarak numaralandırılmalıdır. Metin içinde bu anlatım araçlarına yapılan atıflar: Denklem 1.1, Denklem 2.1,.....Şekil 1.1, Şekil 2.1,....., Çizelge 1.1, Çizelge 2.1,..... şeklinde kullanılmalıdır.

Şekil ve çizelge açıklamaları; kısa ve öz olmalı, açıklamalar ana metin gibi bloklaşma tarzında, 1 satır aralığında ve 10 puntoda yazılmalıdır.

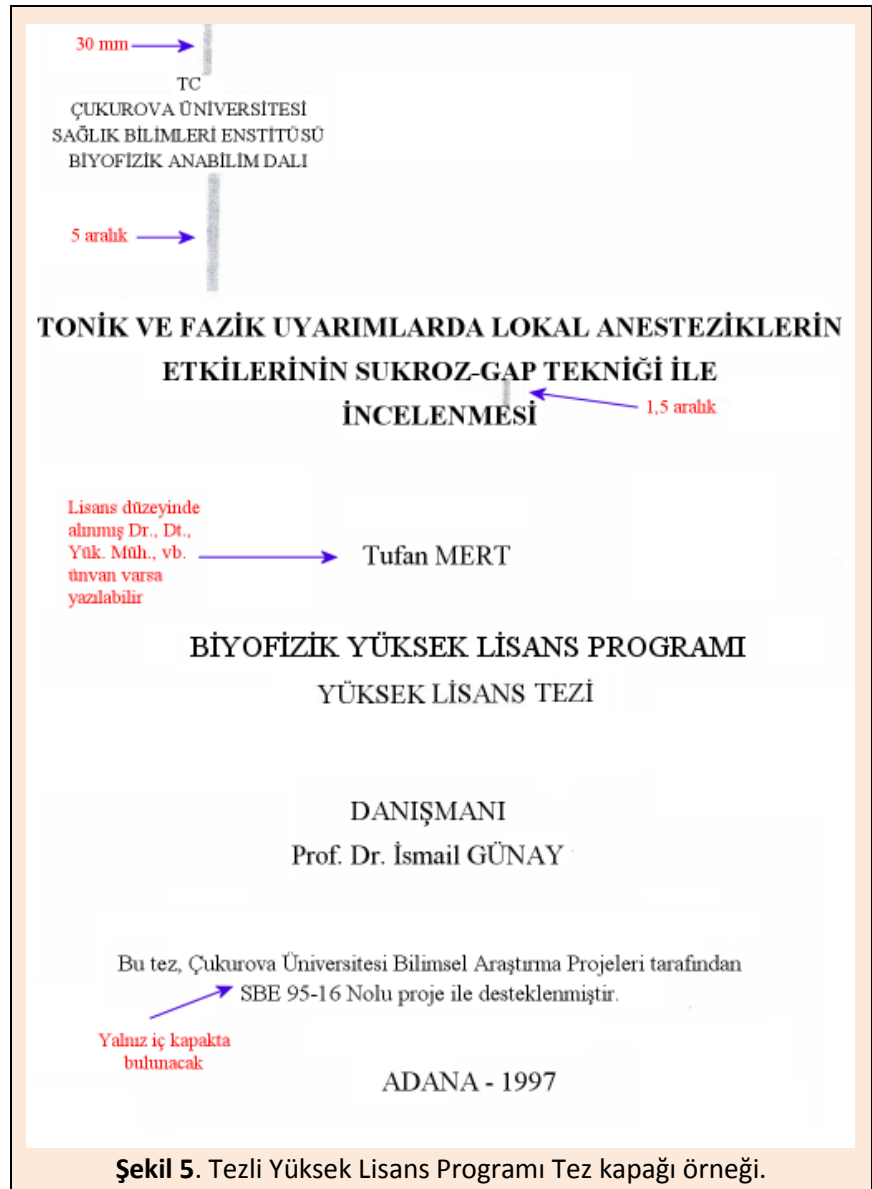
Çizelge açıklamaları çizelgenin üstüne, şekil açıklaması ise şeklin altına yazılmalıdır.

2.15 Tez Kapağı

Dış kapak, 200-300 g beyaz krome kartondan hazırlanmalıdır.

Kapağın sol üst kenarının yaklaşık 3 cm aşağısından 4 satır halinde, tez metni ile aynı yazı biçiminde (font), fakat 10 punto büyüklüğünde ve büyük harflerle "T.C.- ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ- SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ-ANABİLİM DALI" yazılmalıdır (Şekil 5). Beş aralık verildikten sonra, tezin adı ortalanarak büyük harflerle (14-18 punto ve aynı fontta) koyu olarak yazılmalıdır. Tezin adı

bir satıra sığmadığı zaman diğer satırlar 1,5 satır aralığı ile yazılmalıdır.

Şekil 5. Tezli Yüksek Lisans Programı Tez kapağı örneği.

Dış kapakta adayın üstünde büyük harflerle PROGRAMIN ADI ve alt satırda, adayın adı (baş kısmına lisans düzeyinde almış olduğu Dr., Dt., Yük. Müh., Bil. Uzm. gibi bir unvan var ise yazılabilir), Doktora veya Yüksek Lisans tezi olduğu, Danışmanın adı, şehir adı ve yılı 10 veya 12 punto kullanılarak yazılmalıdır.

2.16 Ön Sayfalar

2.16.1 İç Kapak

İç kapak ile dış kapağın sayfa içeriği esasta aynı olmalıdır. Ancak, tez çalışması Çukurova Üniversitesi Araştırma Fonu, TÜBİTAK veya benzeri kuruluşlarca desteklenmişse, bu durum iç kapakta, Danışman ile şehir-yıl arasına proje numarası ile birlikte belirtilmelidir (Şekil 5).

2.16.2 Kabul ve Onay Sayfası

Bu sayfa, adayın tez savunma sınavını başardıktan, tezde jüri üyelerinin gerekli gördükleri düzeltmeler yapıldıktan ve jüri üyelerince imzalandıktan sonra teze eklenecektir. Tez, bu hali ile ciltlenmiş olarak, Enstitü Müdürlüğüne teslim edilecektir (Şekil 6).

2.16.3 Önsöz ve/veya Teşekkür Sayfası

Bu sayfada, çalışmanın yapılmasına olumlu veya olumsuz katkıları bulunan etkenlerden söz edilebilir. Tez çalışmasında, tezin hazırlanmasında, doğrudan katkısı bulunan kişilerle, doğrudan ilgili olmadıkları halde, olağan görevleri dışında katkıda bulunan kişi ve kuruluşlara teşekkür edilir.

KABUL VE ONAY

Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Programı Çerçevesinde yürütülmüş olan
“ ”
adlı çalışma, aşağıdaki jüri tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tarihi: / /

TEZ SINAV JÜRİSİ

Dr. Üniversitesi
Başkan

Dr. Üniversitesi
Üye

Dr. Üniversitesi
Üye

Dr. Üniversitesi
Üye

Dr. Üniversitesi
Üye

Yukarıdaki Tez, Yönetim Kurulunun / / tarih ve sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

Sağlık Bilimleri Enstitü Müdürü

Şekil 6. Kabul ve Onay sayfası

Tez çalışması, bir proje kapsamında gerçekleştirilmişse projenin ve ilgili kurumun adı da bu bölümde belirtilmelidir.

Teşekkür edilen kişilerin; (varsa) unvanı, adı ve soyadı, görevli olduğu kuruluş ve çalışmaya olan katkısı çok kısa ve öz biçimde yazılmalıdır.

Bu sayfada, önsöz (veya teşekkür) başlığı metin bloğunun üst sınırından 3 satır boşluk bırakıldıktan sonra büyük harfle, koyu ve ortalı olarak; metin ise 1,5 satır aralıkla yazılmalıdır.

2.16.4 İçindekiler Dizini

İçindekiler dizini örneğe uygun olmalıdır (Şekil 7). Ön kapak dışındaki; ön sayfalar, özet, abstract, metinde bulunan tüm bölüm ve alt bölüm başlıkları, kaynaklar ve ekler "içindekiler" dizininde eksiksiz olarak gösterilmelidir. Tezde kullanılan her başlık, "içindekiler" dizininde değişiklik yapılmaksızın aynen yer almalıdır.

İçindekiler dizininde her bir başlığın hizasına, sadece o başlığın yer aldığı ilk sayfanın numarası yazılmalıdır. İçindekiler başlığı; metin bloğu üst sınırından 3 satır boşluk bırakıldıktan sonra ortalı olarak yazılmalıdır. Tezden ayrı olarak sunulması gereken videokaseti, ses bandı vb. gibi ekler var ise, bunlar da dizinin sonunda gösterilmelidir.

2.16.5 Şekiller Dizini

Böyle bir dizin yapılacaksa, başlık Şekil 8 deki gibi yazılmalıdır. Şekiller dizininde her bir şeklin numarası, şekil altı açıklaması ve şeklin metin içinde bulunduğu sayfanın numarası tez metni içindekinin aynı olmalı ve aynı formatta yazılmalıdır.

2.16.6 Çizelgeler Dizini

Böyle bir dizin yapılacaksa, başlık Şekil 8 deki gibi yazılmalıdır.

Çizelgeler dizininde her bir çizelgenin numarası, çizelge üstü açıklaması ve çizelgenin metin içinde bulunduğu sayfanın numarası tez metni içindekinin aynı olmalı ve aynı formatta yazılmalıdır.

2.16.7 Simgeler ve Kısaltmalar Dizini

İÇİNDEKİLER	
Kabul ve Onay	ii
ÖNSÖZ ve/veya TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
ŞEKİLLER DİZİNİ	v
ÇİZELGELER DİZİNİ	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix
1.GİRİŞ	1
2.GENEL BİLGİ	5
2.1	10
2.2	15
.....	
3.GEREÇ VE YÖNTEM	30
3.1	32
3.2	35
.....	
4.BULGULAR	40
4.1	40
4.2	43
.....	
5.TARTIŞMA	45
6.SONUÇLAR VE ÖNERİLER	50
7.KAYNAKLAR	52
EKLER	62
EK - 1	62
EK - 2	64
ÖZGEÇMİŞ	66

Şekil 7. İçindekiler sayfasının örneği .

Bunlar, alfabetik sıraya göre dizilmelidir. Dizin başlığı, metin bloğu üst sınırında 3 satır boşluk bırakıldıktan sonra ortalanarak yazılmalıdır. Bunlar hakkında açıklama gerekiyorsa çok kısa ve öz olmalıdır (Şekil 8).

Simgeler arasında α , β , λ , θ , ... gibi Grek alfabesinde bulunan harfler varsa, bu harfler Latin alfabesindeki karşılıklarının bulunabilecekleri yerlerde sıralanmalıdır (örneğin α , a'nın; λ , l'nin; θ , t'nin bulunabileceği yerde sıralanmalıdır).

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	
BAP	Bileşik Aksiyon Potansiyeli
C_m	Birim yüzey başına hücre zarının sığası ($\Omega \cdot \text{cm}^2$)
EKG	Elektrokardiyografi
λ	Uzunluk (veya uzay) sabiti (cm)
P	Basınç (N/m^2)
Q	Debi (m^3/s)
SD	Standart sapma
SE	Standart hata
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
WHO	World Health Organization (Uluslararası Sağlık Örgütü)

Şekil 8. Bazı simge ve kısaltmalara ait dizin örneği. Simge ölçülebilir kavrama karşılık ise, birim yazılmalıdır.

3. TEZ İÇERİĞİNİN DÜZENLENMESİ

3.1 Tezin Bölümleri

Bir tez aşağıda sıralanan altı ana bölümden oluşur:

1. Ön sayfalar

İç kapak sayfası

Kabul ve Onay Sayfası (Tez savunmasından sonra eklenecek)

ÖNSÖZ (ve/veya TEŞEKKÜR)

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER DİZİNİ

ÇİZELGELER DİZİNİ

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

2. Özet sayfaları

ÖZET

ABSTRACT

3. Tez metni

1. GİRİŞ

2. GENEL BİLGİ

3. GEREÇ VE YÖNTEM

4. BULGULAR

5. TARTIŞMA

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

4. Kaynaklar

5. Ekler

EK-1

EK-2

6. Özgeçmiş

Ön sayfalar bölümü biçim ve içerik olarak önceki bölümde anlatıldı. Bu bölümde, yalnız diğer bölümlerin içerikleri anlatılacaktır.

3.2 Özet Sayfaları

ÖZET. Tez çalışmasının; amacı, kapsamı, kullanılan yöntem(ler) ve varılan sonuç(lar), açık ve öz olarak belirtilmelidir. Ancak, Özet de; "Amaç", "Yöntem", "Sonuç", gibi alt başlıklar kullanılmamalıdır.

Özetin başlığı; büyük harfle ve metin bloğu üst sınır çizgisinden 3 satır boşluk bırakıldıktan sonra ortalanarak yazılmalıdır. Yine 3 satır boşluk bırakıldıktan sonra, tezin adı tam olarak her sözcüğün baş harfleri büyük seçilerek yazılmalıdır. Başlıktan sonra 2 satır boşluk bırakılarak, özete ait metin 250 sözcüğü geçmeyecek şekilde, 1 aralıkla, ana metinde kullanılan puntoda (12 punto) ile aynı olacak şekilde ve başlık dahil tamamı koyu yazılmalıdır.

Özet metninin sonunda, 2 satır boşluk bırakıldıktan sonra, yine koyu punto ile "Anahtar sözcükler:" başlığı açılmalı ve aynı satır devam ederek teze ilgili en çok 5 anahtar sözcük veya deyim, alfabetik sıra ile yazılmalıdır.

ABSTRACT. Bu başlık altında Türkçe özetin İngilizce çevirisi yer almalıdır. Başlık ve anahtar sözcükler de İngilizce yazılmalıdır. Bu sayfanın; başlığı, anahtar sözcükleri, içeriği ve yazım biçimi Türkçe özet ile aynı olmalıdır.

3.3 Tezin Metni

GİRİŞ. Okuyucuya, konuya hazırlayıcı bilgiler kaynak gösterilerek, ancak yorum yapılmadan verilmelidir. Bu bölümde; gereç ve yöntem, bulgular ya da tartışma kapsamında bulunabilecek bilgilere kesinlikle yer verilmemelidir. Yeterli bilgi verildikten sonra, tezin amacı, bu konuyu çalışma nedenleri, çalışma yeri, bilime katkı ve/veya yöntem açısından ne gibi yenilikleri hedeflediği, çalışmayı zorunlu kılan nedenler çok açık ve kısa olarak yazılmalıdır.

GENEL BİLGİ. Araştırma konusunda günümüze kadar yapılmış çalışmalar ve bulgular, geçmişten bu güne tarih sırası ile verilmelidir. Alt bölümlere ayrılmış ise her alt bölüm kendi tarih sırasına göre sıralanmalıdır.

GEREÇ VE YÖNTEM. Kullanılan gereç ve yöntem ile kullanılan örneğin bütün özellikleri; alındığı yer, alınış şekli, uğradığı değişiklikler ve uygulanan yöntemler bildirilmelidir. Ancak, herkes tarafından bilinen yöntemler, ayrıntılı olarak verilmemeli, yöntemde herhangi bir değişiklik yapılmışsa, yapılan değişik mutlaka açıklanmalıdır. Özel ve yeni bir yöntem kullanılmışsa ayrıntılı olarak yazılmalıdır.

BULGULAR. Konu ile ilgili elde edilen tüm bulgular ve ayrıntılar bu bölümde verilmelidir. Bulgular; çizelge (tablo), grafik, şekil, resim gibi anlatım araçlarından yararlanılarak sunulmalıdır.

TARTIŞMA. Bu bölümde, bulgular ve bulguların değerleri, literatür bilgileri ile karşılaştırılmalı, literatüre uyan ve uymayan sonuçlar nedenleri ile tartışılmalıdır.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER. Tartışma ışığında ulaşılan sonuçlar, giriş bölümünde belirlenen amaçlara ne ölçüde ulaşıldığını belirten bilgiler, değerler ve bunların yorumlanması düzenli bir şekilde verilmelidir. Yeterince vurgulama ve anlatımda açıklığın sağlanması açısından sonuçlar maddeler halinde 1-2 sayfada verilmelidir.

Daha sonra bu konuda yapılabilecek çalışmalar için başka araştırmacılara önerilerde bulunulabilir.

3.4 Kaynaklar

Kaynaklar dizini, metin bloğu üst sınırından 3 satır aralığı boşluk bırakıldıktan sonra büyük harflerle ve ortalı olarak yazılan "KAYNAKLAR" başlığı ile başlamalı, başlıktan sonra 2 aralık boşluk bırakılarak dizine geçilmelidir.

Kaynaklar dizini, 10 punto büyüklüğünde küçük harflerle 1 aralıkla yazılmalı ve iki kaynak arasında 2 aralık boşluk bırakılmalıdır. Her bir kaynağın numarası, metin bloğu sol kenarına dayalı, diğer satırlar **1 Tab** (→) içeriden başlatılmalıdır Şekil 9.

Kaynaklar, metin içindeki kullanım sırasına göre numaralandırılmalıdır. Kaynaklarda yazarların soyadlarının ilk harfi Büyük, diğerleri küçük; ad(lar)ının ise yalnız ilk HARF(ler)i büyük yazılmalıdır. Yazarın birden çok adı varsa, adları arasına hiç bir noktalama işareti konmamalı, virgöl yalnız yazarlar arasında kullanılmalıdır. Son yazarın yazımı bittikten sonra nokta konmalıdır Şekil 9.

i. Eser bir dergiden alınmış ise: Yazarın soyadı, ad(lar)ının baş harf(ler)i (virgöl),(nokta). Makalenin adı (nokta), derginin adı (virgöl), yılı (noktalı virgöl), cilt ve parantez içinde verilecek olan sayısı (iki nokta üst üste), çalışmanın başlangıç ve bitiş sayfası (nokta).

Derginin adı kısaltılacaksa, derginin kendi önerdiği veya Index Medicus`daki gibi genel kabul görmüş bir kısaltma kullanılmalı, bireysel kısaltma yapılmamalıdır. Yazar(lar)ın ad(lar)ı ve soyadı ile yıl koyu, dergi adı italik ve diğer bilgiler normal biçimde yazılmalıdır.

Örnek: Sarıca Y, Karataş M, Özeren A, Bozdemir H ve Yılmaz A. Herediter serebellar ataksi ve herediter spastik paraplesilerde elektrofizyolojik bulgular. Ç.Ü. Tıp Fak Der, 1994; 19:28-33.

ii. Eser kitabın farklı bölüm veya sayfalarından alınmışsa: Yazarın soyadı, adının baş harf(ler)i (virgöl), (nokta), Kitabın adı (nokta), baskı sayısı (virgöl), basıldığı yer (iki nokta üst üste), basımevi (virgöl), baskı yılı (nokta).

Yazarın adı ve soyadı ile kitabın basım yılı (koyu), kitabın adı italik ve diğer bilgiler normal biçimde yazılmalıdır.

Kitabın adındaki ve, veya, ile vb. gibi bağlaçlar hariç tüm sözcükler büyük harfle başlamalıdır. Baskı sayıları tek tipte olmalıdır. Türkçe için "2.Baskı", İngilizce için ise "2nd Ed." yazılmalıdır.

Örnek: Klug W S and Cummings M R. Concepts of Genetics. 4th.Ed., New York: Macmillan Publishing Company, 1994.

Eser kitabın bir bölümü veya sayfa aralığından alınmışsa: Yayın yılından sonra, iki nokta üst üste konarak ilgili bölüm veya sayfa aralığı yazılır.

Örnek: Akan E. Genel ve Özel Viroloji. 3. Baskı, İzmir: Saray Medikal Yayıncılık Tic.Ltd.Şti., 1994:123-130.

Eser editörlü bir kitaptan alıntı ise: Alıntı yapılan yazarın soyadı, ad(lar)ının baş harf(ler)i (virgöl), (nokta), alıntı yapılan bölümün adı (nokta), editörün soyadı ve adının baş harf(ler)i (virgöl), ...(nokta), kitabın adı (nokta), baskı sayısı (virgöl), basıldığı yer (iki nokta üst üste), basımevi (virgöl), baskı yılı (iki nokta üst üste), sayfa numaraları (nokta).

Örnek: Ater MD. Bone marrow failure. In: Nothan D, Oski F. Eds. Haematology of Infancy of Childhood, Tokyo: Saunders Co; 1987: 159-241.

iii. Kompakt disklere kayıtlı belgeler: Bu belgeler de CD-ROM notu ile kaynaklarda gösterilmelidir. Yazarı belli değilse, yazar adı yerine kuruluş verilmelidir.

Örnek: Grolier Inc. Grolier Multimedia Encyclopedia for IBM, Version 3.2 [CD-ROM], Novato: Grolier Inc., 1996.

KAYNAKLAR

1. **Chernoff DM.** Kinetic analysis of phasic inhibition of neuronal sodium currents by lidocaine and bupivacaine. *Biophysical J*, **1990**; 58:53-68.
2. **Blaustein MP, Goldman DE.** Origin of axon membrane hyperpolarisation under sucrose-gap. *Biophysical J*, **1969**; 4:54-69.
3. **Bokesch PM, Post C, Strichartz GR.** Structure-activity relationship of lidocaine homologs reducing tonic and frequency-dependent impulse blockade in nerve. *J. Pharmacol Exp Ther*, **1986**; 237:773-781.
4. **Butterworth JF, Lief PA, Strichartz GR, Post C.** The pH-dependent local anesthetic activity of diethyl minoethanol. *Anesthesiology*, **1988**; 68:501-506.
5. **Bainton CR, Strichartz GR.** Concentration dependence of lidocaine induced irreversible conduction loss in frog nerve. *Anesthesiology*, **1994**; 81:657-667.
6. **Chernoff DM, Strichartz GR.** Kinetics of local anesthetic inhibition of neuronal sodium currents. *Biophysical J*, **1990**; 58:69-81.
7. **SPSS Inc.** *SPSS for Windows*. Version 6.0, Chicago: SPSS Inc., **1993**.
8. **Courtuey KR.** Mechanism of frequency-dependent inhibition of sodium currents in frog myelinated nerve by the lidocaine derivative GEA 968. *J Pharmacol Exp Ther*, **1975**; 195:225-235.
9. **Catterall WA.** Structure and function of voltage sensitive ion channels. *Science*, **1988**; 242:50.
10. **Larguin PF.** Gene transfer by electroporation. *Molecular Biotechnology* (Electronic Journal), **1997**; 7:5-35.
11. **Çelebi G.** *Biyofizik*. İstanbul: Çağlayan Kitabevi, **1993**: 335-367.
12. **Dipalma JR.** *Basic Pharmacology in Medicine*. 3th ed, New York, Saunders, **1990**.
13. **Kasap M, Kasap H, Alptekin D, Demirhan O.** Anopheles sachorovi de beslenme ve fizyolojik yaş. *ÇÜ Tıp Fak Der*, **1989**; 4:581-589.

Şekil 9. Kaynaklar dizini örneği

iv. Özgün bir bilgisayar programı tezde kullanılmışsa: Bu da kaynağa yazılmalıdır. Yapımcı kişi(ler)in veya kuruluşun adı, yazılım adı, versiyonu yapım yeri ve yılı yazılmalıdır.

Örnek: SPSS Inc. SPSS for Windows. Version 6.0, Chicago: SPSS Inc., 1993.

Örnek: Mayers E, Blanco C, Hallick RB, Jane J. Mac-Molecule, Version 1.7, Arizona: University of Arizona, 1992.

Örnek: SAS Institute Inc. SAS/STATR User's Guide. Version 6, 4th Ed., Volume 2, Cary, NC: SAS Institute Inc.

v. Elektronik dergi: Kaynakta, kağıda yazılı dergideki gibi yazılmalıdır. Ancak, dergi adından sonra (Electronic Journal) notuna yer verilmeli ve en sonunda internet adresi bulunmalıdır. Sayfa numaraları belli olmayan elektronik dergilerde; dergi sayısı ve/veya hangi aya ait olduğu da belirtilmelidir.

Örnek: Larquin PF. Gene transfer by electroporation. Molecular Biotechnology (Electronic Journal), 1997; 7(1):5-36.

Erişim: <http://lbin.com/cgi-bin/nph-dynaweb/humana/humyour/>

vi. Çalışmada elektronik dergi dışında diğer yazılı ve/veya görsel ve işitsel internet kaynaklarından yararlanılmış ise: Bunlar da kaynakta gösterilmelidir.

Örnek: Sutcliffe MJ, Wo ZG, Oswald RE. Three-Dimensional models of non-NMDA glutamate receptors.

Erişim: (<http://neon.chem.le.ac.uk/cornell/Sutcliffe-BJ/Sutcliffe-BJ.html>) 1996. Erişim tarih: 22.12.1996

Örnek: Smith GR.(grahame@biop-ox.ac.uk.). More about membrane proteins, the nicotinic acetylcholine receptor and computer simulations.

Erişim: (<http://indigol.biop.ox.ac.uk/graham/iochanmore.html>) 19.01.1996. Erişim tarihi: 26.12.1996.

vii. Bireyler arasındaki elektronik posta (e.mail) belgeleri de kaynakta gösterilebilir:

Örnek: Wilson ML. Gönderen: Wilsonml@biology.lsa.umich.edu (Fri, 11 Apr 1997); Leishmaniasis in Şanlıurfa (Turkey). Alıcı: Kasap H. hmkas@pamuk.cc.cu.edu.tr.

viii. Eser tezden alınmış ise: Tezi yapanın soyadı, adının baş harfi (nokta), tezin adı (nokta), türü (Uzmanlık, Doktora, Yüksek Lisans vb) (virgül), yapıldığı üniversite (virgül), il ve /veya ülke (virgül) ve yıl (nokta) verilmelidir.

Örnek: Van Agtmaal EJ. Vitamin A and Proteins in Tear Fluid. PhD Thesis, University of Amsterdam, The Netherland, 1989.

Örnek: Hergüvenç T. P.vivax Sıtmasında HLA ABC Antijenlerinin Araştırılması. Doktora tezi, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana, 1994.

ix. Eser, Kongre Özet Kitabından alınmışsa: Özet sahibinin soyadı, adının baş harf(ler)i (virgül),....(nokta), özeti başlığı (nokta), kongrenin adı (nokta), yapıldığı yer (virgül) ve tarih (iki nokta üst üste), sayfa numarası (nokta) verilmelidir.

Örnek: Ulukulu L, Başak N, Kırdan B, Şen L. Beta talasemide prenatal tanı bulguları. 23.Ulusal Hematoloji Kongresi. İstanbul-Türkiye, 1-5 Ekim 1993: 50.

Örnek: Mungamuru S. Cytogenetic study. New technology in cancer diagnosis. 9th European Edition of the Oak Ridge Conference. Milan-Italy, 23-26 November 1993: 201.

x. Eser, yazarı bilinmeyen kurum veya firmanın hazırladığı nottan veya bültenden alınmışsa: Kitap yazım kurallarına göre yazılmalıdır.

Örnek: World Health Organization. Prevention and management of severe anemia in pregnancy. World Health Organization. Geneva, WHO/FHE/MSM/93.5.

xi. Eserin yazarı ve kurumu bilinmiyorsa: ANONİM sözcüğü kullanılmalıdır.

xii. Kaynak yayınlanmamış bir rapor, tez veya ders notu ise: Kaynaklar dizininde gösterilmeli ve "yayımlanmamış" sözcüğü kullanılmalıdır.

xiii. Baskıda olan eserlerden alıntı yapılmış ise: Kaynağın tarih kısmına parantez içinde "baskıda" sözcüğü konulmalı, yayınlanacağı yıl, biliniyorsa cilt numarası verilmelidir.

xiv. Zorunlu koşullarda yapılan kişisel girişimler: Zorunlu koşullarda yapılan kişisel girişimler de (sözlü veya yazılı) görüşme yapılan kişi veya kişilerin ad(lar)ının baş harfleri ve soyad(lar)ı büyük harflerle yazılmalı, dipnot olarak sözlü veya yazılı görüşme olduğu ve yılı belirtilerek atıfta bulunulan kişinin adresi dip notta belirtilmelidir. Bu tür görüşmeler kaynaklar kısmında yer almamalıdır.

xv. Eser bir gazeteden alınmış ise: Yazarın soyadı, ad(lar)ının baş harf(ler)i (virgül),(nokta). Yazının adı (nokta), gazetenin adı (virgül), yayın tarihi (noktalı virgül), sayı (iki nokta üst üste) sayfa No (nokta).

Örnek: Akkuş B. Akkuyu'da nükleer santral büyük bir risktir. Radikal Gazetesi, 6.11.1997; sayı 390:9.

Örnek: Ölü beyin hücreleri yenilenebilecek. Yeni Yüzyıl Gazetesi, 6.11.1997; sayı 1057:3.

3.5 Ekler

Ana metin içinde yer almaları halinde konuyu dağıtıcı ve okumada sürekliliği engelleyici nitelikteki ve dip not olarak verilemeyecek kadar uzun açıklamalar, bir formülün çıkarılışı, geniş kapsamlı ve ayrıntılı deney verileri, örnek hesaplamalar, vb. bu bölümde verilmelidir.

Bu bölümde yer alacak her bir açıklama için uygun bir başlık seçilmeli ve bunlar sunuş sırasına göre "EK-1, EK-2, ..." şeklinde, her biri ayrı sayfadan başlayacak şekilde sunulmalıdır. Ekler bölümünün sayfa numaraları, Kaynaklar bölümünün bitişini izleyerek sayfa numarası ile devam etmelidir.

EKLER, içindekiler dizininde eksiksiz olarak sırasıyla verilmelidir.

Araştırma ile ilgili olarak boyutları, nitelikleri ve/veya kapsamı nedeni ile tez ile birlikte sunulamayacak materyal (basılı evrak, disket, kaset, vb. gibi), Tezden ayrı olarak ayrı bir kapak veya zarf içerisinde, üzerine kaçınıcı EK olduğu yazılarak verilmelidir.

3.6 Özgeçmiş

Tezi hazırlayan Yüksek Lisans veya Doktora öğrencisinin kısa bir özgeçmişi, "ÖZGEÇMİŞ" başlığı altında, üçüncü şahıs ağzından bir anlatımla tezin en son sayfasında verilmelidir.

4. YARARLANILAN KAYNAKLAR

1. Pehlivan F. A.Ü. Sağlık Bilimleri Tez Yazım Kuralları. Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1997.
2. Ç.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım İlkeleri, 1994.
3. Ç.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Yönergesi, 1997.
4. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans ve Doktora Tez Yazım Kuralları. Ankara Üniversitesi Basımevi, 1983.
5. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzu. Yayın No: 1995-2. Ankara: Şafak Matbaacılık, 1995.
6. International Committee of Medical Journal Editors. Uniform Requirements For Manuscripts Submitted to Biomedical Journals. British Medical Journal, 6 February 1988;.296: 401-405

5. EKLER

EK-1

ARAŞTIRMA ETİĞİ

Canlı varlıklar üzerinde gerçekleştirilecek her türlü araştırma belirli etik kurallara uyulmasını zorunlu kılar. Bu, yaşama, sağlığa ve konu eğer insan ise onun kişilik haklarına duyulması gereken saygının bir sonucudur.

Aşağıda belirlenen kurallar, insan denekler üzerinde biyomedikal araştırmalarla ilgili Helsinki deklarasyonu, CIOMS (Council for International Organisations of Medical Sciences) tarafından hazırlanan, “Hayvan deneyleriyle ilgili etik yasası” ve 27. Dünya Hekimler Birliği toplantısına (1973 Münih) benimsenen, “Bilgisayarın tıpta kullanımına ilişkin duyuru” esas alınarak hazırlanmıştır.

1. İnsan denekler üzerindeki biyomedikal araştırmaların amacı, tanı koyucu, iyileştirici ve koruyucu işlemleri geliştirmek ya da bir hastalığın etiyojisini ve patogenezi anlamak olmalıdır.
2. İnsan denek içeren biyomedikal araştırmaların genel olarak benimsenmiş bilimsel ilkelere uyması gereklidir. Böyle bir araştırma öncesinde hem laboratuvar ve hayvan deneylerine dayalı sonuçlar, hem de eksiksiz bir yaygın bilgi elde edilmiş olmalıdır.
3. İnsan denek içeren biyomedikal araştırmalar yalnızca bilimsel yöntem eğitilmiş kişiler tarafından ve yeterli klinik eğitim görmüş, ehliyetli bir kişinin sorumluluğunda yürütülmelidir. Bu tür araştırmalarda rehber öğretim üyesinin sorumluluğu, araştırma planlaması ile sınırlı olamayacağı gibi gönüllü bile olsa bu sorumluluk deneye yüklenemez.
4. İnsan denekler üzerinde yürütülen biyomedikal araştırmalarda elde edilmesi beklenen sonuç, araştırmacının denek için taşıdığı tehlikeden daha önemli olmadıkça, araştırma planı geçerli olamaz. Bu bakımdan araştırma öncesinde denek ya da başka kişiler için sağlanması beklenen yarar ile öngörülen riskler iyi değerlendirilmelidir. Öngörülemeyen ya da denetlenemeyecek bir riskin varlığı kuvvetli bir olasılık ise araştırmadan vazgeçilmelidir. Araştırma sırasında risk faktörleri öngörülenleri aşma eğilimi gösterir ise araştırma durdurulmalıdır.
5. İnsanlarda yürütülen her türlü araştırmada, denek adayları, amaçlar, yöntemler, beklenen yararlar, olası tehlikeler ve ortaya çıkabilecek rahatsızlıklar konusunda yeterince bilgilendirilmelidirler. Hastalar/denekler böylece bilgilendirildikten sonra gönüllü katılımları yazılı bir onay formu ile belgelendirilmelidir. Yasal vesayet durumunda, rıza bildirimini deneyin uygulanacağı bireyden almak, fiziksel ya da ruhsal yetersizlik nedeni ile olanaksız ise, yasal vasiden alınmalıdır. Çocuklar söz konusu olduğunda, eğer iletişim kurulabiliyorsa, yasal vasisinin yanı sıra, çocuğun da rızası alınmalıdır.
6. Klinik araştırmalarda, yeni bir yöntemin sağlayacağı olası yarar, zarar ve rahatsızlıklar yürürlükteki en iyi tanı ve tedavi yöntemlerinin üstünlükleriyle ağırlık yönünden karşılaştırılmalıdır.
7. Kontrol grubundaki bireylere araştırma sırasında tıbbi girişimde bulunulmaması sağlıkları için olumsuz koşullar yaratıyorsa, bunlara tedavi uygulanmaması söz konusu olamaz.
8. İnsanlar üzerindeki araştırmalarda, bilim ve toplumun çıkarları hiçbir zaman deneyin sağlığı ile ilgili kaygılardan daha önde gelmemelidir.
9. Hastanın bir çalışmaya katılmak istemeyişi hiçbir zaman hasta-hekim ilişkisini etkilememelidir.
10. Hasta ile ilgili bilgilerin kişiselliği, güvenilirliği ve gizliliği sağlanmalıdır. Bu nedenle hazırlanan tezde hasta ya da deneyin adı hatta adının baş harfleri, protokol numaraları gibi kimliğine ulaşılmasına olanak verecek hiçbir bilgi yer almamalıdır. Bu tür bilgileri içeren veri bankaları hiçbir zaman başka merkezi veri bankaları ile iletişime sokulmamalıdır. Tezde, fotoğraf aksi kesin olarak gerekmedikçe bantlı sunulmalıdır ya da gözleri açık yayınlanabileceğine dair hastanın yazılı onayı alınmalıdır. İnsan üzerindeki gerçekleştirilen araştırmalarda “Gereç ve Yöntem” ifadesi “Birey ve Yöntem” olarak değiştirilmelidir.
11. Hayvan deneyleri yalnızca insan ya da hayvan sağlığında (pertinence) ve biyolojik bilgilerin artması söz konusu olduğunda kullanılmalıdır.
12. Deney için seçilen hayvanlar uygun tür ve nitelikte olmalı, sayılarak bilimsel sonucu verecek minimumu aşmamalıdır.
13. Araştırmacılar ve yardımcıları hayvanlara daima duyarlı işlem yapmalı ve onları en az ağrı ve sıkıntı verecek şekilde kullanarak, yerinde ve yararlı olmalarını bir etik zorunluluk olarak benimsemelidirler. Araştırmacılar insanda ağrı ile sonuçlanan işlemlerin omurgalı hayvan türlerinde de ağrıya neden olacağı kuramına uygun olarak, ağrı ve minimum sıkıntı yaratacak koşullarda, araştırmayı

veteriner hekimlik kurallarına uygun sedasyon, analjezi ya da anestezi altında yapmalıdır. Kimyasal ajanlarla paralize edilen hayvanlarda cerrahi ya da başka tür ağırlı girişimler yapılmalıdır.

14. Deney bitiminde ya da uygun durumlarda, deney sırasında şiddetli ya da sürekli ağrı çeken, sıkıntı veya yetersizlik gösteren ve ilaçla tedavisi mümkün olmayan hayvanlar ağrı duymayacak şekilde öldürülmelidir.

15. Biyomedikal araştırma için kafeste bulundurulan hayvanlara mümkün olabilen en iyi koşullar sağlanmalıdır.

Burada belirlenen kurallar dışında, tereddüt uyandırabilecek etik bir sorunla karşılaşıldığında yukarıda atıfta bulunulan kaynaklara başvurulmalıdır. Bunun yanı sıra araştırma etiğiyle ilgili olarak, Uluslararası Tıbbi Etik Kuralları'nın (Cenevre Bildirgesi, Uluslararası Tıbbi Etik Yasası *35. Dünya Hekimler Birliği Kurultayı'nda benimsenmiş son şekli, Hasta Hakları ile ilgili Lizbon Bildirgesi, Oslo Bildirgesi, psikotrop ilaçların kullanım ve kötüye kullanımı ile ilgili 35. Hekimler Kurulu duyurusunun aynı kurultayda benimsenmiş ölümle sonuçlanacak hastalıklarla ilgili Venedik Bildirgesi, aynı konudaki Sidney Bildirgesi, çevre kirliliğine ilişkin Sao Paola Bildirgesi ilgili hükümleri vb. hükümler göz önünde bulundurulmalıdır.

EK. 2

HAYVAN DENEYLERİYLE İLGİLİ ETİK YASASI*

1. İnsan ve hayvanların yararı ile sağlığın korunmasında en iyi yöntemlerin bulunması ve biyolojik bilgilerimizin artması gibi amaçlar, tam sağlanamayan tür hayvanlarda deneye başvurmayı zorunlu kılar.

2. Matematik ve bilgisayar modellemeleri ile in vitro biyolojik sistem araştırmaları gibi yöntemler daima doğruluğu kanıtlandıktan sonra uygulanmalıdır.

3. Hayvan üzerindeki deneyler yalnızca insan veya hayvan sağlığında (pertinence) ve biyolojik bilgilerin artması söz konusu olduğunda uygulanmalıdır.

4. Deney için seçilen hayvanlar uygun tür ve nitelikte olmalı, sayıları bilimsel sonucu verebilecek minimumu aşmamalıdır.

5. Araştırmacılar ve yardımcıları hayvanlara daima duyarlı işlemleri yapmalı; onları en az ağrı, sıkıntı verecek şekilde kullanarak, yerinde ve yararlı olmalarını bir etik zorunluluk gibi benimsemelidirler.

6. Araştırmacılar, insanda ağrıyla sonuçlanan işlemlerin, omurgalı hayvan türlerinde de ağrıya neden olacağı kuramına uygun olarak, hayvanlarda ağrıya neden olmayacak şekilde çok iyi bir bilgi ve algılama sahibi olmalıdırlar.

7. Hayvanda ağrı, geçici veya minimal anguaz yaratabilecek her işlem, veteriner hekimlik yöntemlerine uygun olarak sedasyon, analjezi veya anestezi altında yapılmalıdır. Kimyasal maddelerle paralize edilmiş hayvanlarda cerrahi operasyonlar veya ağırlı girişimler yapılmamalıdır.

8. 7'nci maddedeki koşula aykırı durumlarda araştırma kararı yalnız araştırmayı yapan tarafından verilmemeli, 4, 5 ve 6. maddelere uygun olarak yapılmalı, bir yetkili kurula bırakmalıdır. Ancak bu aykırılıklar eğitim veya demonstrasyon amacına yönelik olamaz.

9. Deney bitiminde zorunlu bazı durumlarda veya deney sırasında, şiddetli veya sürekli ağrı çeken, sıkıntı, anguaz veya yetersizlik gösteren ve ilaçla tedavisi mümkün olmayan hayvanlar ağrı duymayacak şekilde öldürülmelidir.

10. Biyomedikal araştırma için kafeste bulundurulan hayvanlara mümkün olabilen en iyi koşul sağlanmalıdır. Normal koşullarda hayvan laboratuvarı deneyimli bir veteriner gözetiminde olmalıdır. Gerekliğinde veteriner bakımı artırılmalıdır.

11. Araştırma kurum başkanları, planlanan araştırmada yetkili personel hayvan deneylerinde yeterli deneyimi bulunmalıdır. Hayvanlar için uygun yaşam koşulları yaratılmalı ve ilgililere kendilerine emanet edilen hayvanların doğru ve verimli kullanılması öğretilmelidir.

* Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve UNESCO'nun bilimsel ortak kuruluşu olan CIOMS (= *Council for International Organizations of Medical Sciences*) tarafından hazırlanmıştır.

EK. 3

ULUSLARARASI REFERANS VERME SİSTEMLERİ

Bilimsel yazılarda referanslar (kaynaklar) verilirken, yazar soyadı ve yılın yazılmasını ön gören (Harvard Sistemi) ve kaynakların numara ile gösterilmesini ön gören (Sayısal Sistem) olmak üzere iki farklı sistem kullanılmaktadır.

Harvard Sistemi

Metin içinde kaynak gösteriminde yazar soyadı ve yılın yazılmasını öngören sistem. Kaynaklar dizini ise alfabetik sırada düzenlenir.

Örnek:bulunmuştur (Hodgkin, 1964). Daha sonraları Hille (1991) bu ...

Sayısal Sistem

Metin içinde kaynak gösteriminde numara yazılmasını öngören sistemdir. Kaynaklara metin içinde geçiş sırasına göre numara verilir ve numara ya parantez içinde, ya da üst indis biçiminde yazılır. Kaynaklar dizini ise numara sırasına göre düzenlenir.

Örnek: bulunmuştur (1). Daha sonraları Hille (2) bu konuda yaptığı

Örnek: bulunmuştur¹. Daha sonraları Hille² bu konuda yaptığı

Bu tez yazım kuralları, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulununtarih ve.....kararı ile kabul edilmiştir. Uygulaması kabul tarihinden geçerlidir.